

Det fremhæves i betænkningen (side 35), at en eventuel almindelig lovbestemmelse – det være sig om samtidig eller efterfølgende begrundelse – bør søges suppleret af mere præcist udformede begrundelsesforskrifter i særlovgivningen.

Som anført ovenfor under pkt. 4 hører regler om begrundelse af forvaltningsafgørelser til blandt de centrale emner, der efter justitsministeriets opfattelse bør inddrages i den foreslåede almindelige regulering af de rettigheder og beføjelser, der tilkommer den, der er part i en forvaltningssag, i forbindelse med sagens behandling.

De principielle betæneligheder over for en lovfæstelse af generelle regler om begrundelse af forvaltningsafgørelser, som udvalget har givet udtryk for i betænkningen (side 34), kunne anføres til støtte for, at man i det hele afstod fra at søge gennemført en almindelig regulering af dette forhold. Denne konsekvens har udvalget imidlertid ikke villet drage. Som nævnt i det foregående har udvalget stillet forslag om, at der administrativt – ved udsendelse af et dertil sigtende cirkulære og en tilsvarende henstilling til den kommunale forvaltning – pålægges forvaltningsmyndighederne en almindelig forpligtelse til efter derom fremsat begæring at meddele en begrundelse for en foreliggende afgørelse. De nævnte betæneligheder kan efter justitsministeriets opfattelse ikke tillægges afgørende betydning for valget mellem at fastsætte sådanne almindelige regler administrativt eller ved lov.

Justitsministeriet er derimod på det foreliggende grundlag tilbøjelig til at tilslutte sig udvalgets indstilling, hvorefter man ved en generel regulering af begrundelsespligten i forvaltningen som udgangspunkt bør inddrage sig til at fastsætte en almindelig regel om begrundelse efter begæring. Når forvaltningsmyndighederne har opnået den fornødne erfaring med anvendelsen af begrundelsesreglerne, vil spørgsmålet kunne tages op til fornyet overvejelse, bl.a. med henblik på en vurdering af, om der bør indføres generelle regler om samtidig begrundelse af alle afgørelser.

Som fremhævet af udvalget (betænkningen side 33) kan opfyldelsen af en begrundelsespligt efter omstændighederne være tid- og arbejdskrævende. Udformningen af en begrundelse kræver betydelig omhu, fordi den bliver af afgørende betydning for, om den trufne afgørelse kan holde for en efterfølgende prøvelse, ligesom begrundelsen vil blive opfattet som udtryk for myndighedens generelle syn eller praksis på det pågældende sagsområde. Dette kan indebære, at udarbejdelse af en skriftlig forvaltningsafgørelse undertiden vil kræve anvendelse af særligt uddannet eller kvalificeret arbejdskraft, og at udkast til begrundelser eventuelt må forelægges for overordnede til godkendelse.

En almindelig regel om samtidig begrundelse af alle afgørelser vil på denne baggrund kunne give anledning til betæneligheder ud fra ressourcemæssige synspunkter. Det må også gælde, selv om erfaringerne f.eks. på ligningsområdet synes at vise, at indførelse af begrundelsesregler om samtidig begrundelse kan medvirke til at nedbringe antallet af forvaltningsafgørelser, der påklages til en højere instans, og dermed kan medføre arbejdsbeparelser i klageinstansen.

En lovfæstelse af en almindelig regel om begrundelse *efter begæring* synes derimod ikke at ville kunne give anledning til større betæneligheder ud fra disse ressourcemæssige synspunkter, idet den i det væsentlige blot vil betegne en videreførelse af den nuværende forvaltningspraksis og en lovfæstelse af, hvad der allerede i dag følger af god forvaltningsskik, jfr. redegørelsen for praksis, hvor begrundelsesforskrifter ikke findes, i betænkningens side 22–26 og folketingets ombudsmands beretning for 1977 side 490.

Justitsministeriet lægger i denne forbindelse endvidere vægt på, at begrundelsespligten først og fremmest har den funktion, at parten gennem den meddelte begrundelse får kendskab til, hvilke retsregler og faktiske omstændigheder der er lagt til grund for den trufne afgørelse, og derigennem får et bedre grundlag for sin vurdering af mulighederne for at opnå en ændring af afgørelsen ved fornyet henvendelse til den pågældende forvaltningsmyndighed eller ved at udnytte adgangen til at indbringe sagen for overordnet forvaltningsmyndighed, for folketingets ombudsmand eller for domstolene. For en principiel vurdering vil en regel om begrundelse efter begæring fuldt ud kunne opfylde dette underliggende hensyn.

Hertil kommer, at der ved indførelsen af en regel om samtidig begrundelse, på områder, hvor myndighederne ikke hidtil har været vænnet hertil, muligvis kunne opstå en tendens til i vidt omfang at benytte sig af forholdsvis kortfattede standardbegrundelser. Dette vil næppe gælde i samme omfang under en regel om begrundelse efter begæring. En begæring om at få meddelt en begrundelse for den trufne afgørelse vil ofte blive opfattet som et forhåndsvarsel om, at afgørelsen kan blive anfægtet, og den pågældende forvaltningsmyndighed vil derfor kunne have en positiv interesse i gennem meddelelse af en udførlig begrundelse at forsøge at forklare parten om afgørelsens faktiske og retlige baggrund. En parts anmodning om be-